

ENVER LJUBOVIĆ

SENJSKA USKOČKA OBITELJ RUBČIĆ-RUPČIĆ

Enver Ljubović
Vladimira Čopića 1
HR 53270 Senj

UDK: 929 Rubčić-Rupčić, obitelj
929.5(497.5)
Izvorni znanstveni članak
Ur.: 2005-11-28

Autor u prilogu opisuje poznatu uskočku i plemićku obitelj Rubčić-Rupčić koja pripada jednoj od najstarijih hrvatskih obitelji. Ova se obitelj u pisanim dokumentima pojavljuje još u 14. stoljeću, a vodi podrijetlo iz Huma (Hercegovinae, selo Hardomilje, okolica Ljubuškog), gdje i danas žive potomci ove obitelji. Padom Bosne i Hercegovine pod Turke u drugoj polovici 15. stoljeća neki članovi ove obitelji iz sigurnosnih razloga naseljavaju se u okolicu Imotskog (Lovreč) te oko Klisa i Poljica. Odmah se uključuju u vojničku službu i postaju istaknuti branitelji Klisa u vrijeme najveće opsade Turaka.

Nakon pada Klisa pod Turke 1537. godine i kasnije, bježeći pred Turcima Rupčići dolaze u Senj, gdje se kao iskusni ratnici uključuju u uskočke postrojbe i postaju članovi stalne vojne posade. U Senju su bili istaknuta i ugledna obitelj, a najpoznatiji je bio senjski sudac Ivan Rubčić čiji je kameni grb sačuvan do danas i nalazio se na portalu njegove obiteljske kuće u Senju. Iz Senja tijekom 18. stoljeća i kasnije naseljavaju Liku, Gacku, Krbavu i Podgorje (Jablanac), a iz tih krajeva odlaze i u druga mjesta Hrvatske.

U prilogu je objavljen i najstariji obiteljski plemićki grb koji je objavljen u Korjenić-Neorićevu grbovniku iz 1595. godine i Fojničkom grbovniku s početka 17. stoljeća te kameni grb Ivana Rubčića, poznatog senjskog suca, s portala njegove obiteljske kuće u Senju.

PODRIJETLO PREZIMENA I NAJSTARIJI SPOMEN U POVIJESNIM DOKUMENTIMA

Grb senjskog suca Ivana Rubčića iz 1726. godine s pročelja njegove obiteljske kuće u Senju

U povijesnim dokumentima ovo prezime dolazi u oblicima: Rubchich, Rubtschitsch, Rubčić i Rupčić. Danas se u izgovoru javlja promjena prezimena Rubčić, kao stariji oblik prezimena, u prezime Rupčić, kao mlađi i danas češći oblik ovoga prezimena.

Prezime Rubčić-Rupčić moguće je izvesti iz riječi rubac ili osobe pretka koja je nosila rubac, pa su Rupčeva djeca postala Rupčići ili Rubčići.

Milan Nosić¹ ovo prezime povezuje i s imenom Ruben, lat. *Rubenus*. Osobno ime Ruben, lat. *Rubenus*, grč. *Rouben* nastalo je od hebrejskog imena *Reubhen*, ali je ovo ime veoma rijetko u Hrvata, pa je doista iz ovih imena veoma teško jezično izvesti prezime Rubčić-Rupčić.

U prezimenu Rupčić možemo odvojeno promatrati sufiks *-čić*, koji je dosta čest u tvorbama, a taj sufiks u hrvatskom jeziku tvori deminutive te osnovu *-rub* u kojoj *b* ispred *č* prelazi u *p*, pa onda imamo oblik prezimena Rupčić koje se češće javlja u svojem izvornijem i starijem obliku Rubčić².

Rupčići su, slobodno možemo reći, jedno od najstarijih i najpoznatijih hrvatskih plemićkih rodova, podrijetlom iz Huma, tj. iz Hercegovine, gdje danas žive u velikom broju samo u selu Hardomilju kod Ljubuškog, odnosno zaselku Rupčići. Ovaj je zaselak danas nastanjen isključivo obiteljima s prezimenom Rupčić.

Najstariji članovi obitelji Rubčić-Rupčić imali su obiteljske nadimke Ivanovci i Markovci, a neki od njih koji su se doselili iz sela Seoca dobiše nadimak Atiburi.³

Najstariji pouzdani povijesni dokument koji je potvrđen i u kojem se spominje ovo prezime jest dokument iz 1371. godine, u kojemu se među sucima u Humu navodi i ime Nelipče Rupčića.⁴ Ovaj se rod spominje i u jednoj povelji bosanskoga velikaša Jurja Vojsalića, sinovca Hrvoja Vukčića Hrvatinića, izdanoj u gradu Kreševu u Srednjovjekovnoj bosanskoj državi 12. srpnja 1434. godine, a u povelji je zapisano ime svjedoka Vuka Rupčića, "kneza humske zemlje s bratjom" iz Huma⁵.

¹ M. NOSIĆ, 1985, 275.

² S. BABIĆ, 1991, 191.

³ V. PAVIČIĆ, 1998, 318. Prema obiteljskoj predaji koju navodi Vlado Pavičić, u spomenutoj knjizi starina obitelji Rubčić-Rupčić bila je u selu Radišićima. U tom selu i danas postoji lokalitet i toponim Rupčićevina, a danas ime ovoga lokaliteta izgovaraju i kao Rupčevina. To je samo jedna usmena obiteljska predaja koja se ne može uzeti kao vjerodostojan izvor i točna tvrdnja.

Svećenik rodом iz Hardomilja, fra Bonicije Rupčić spominje obiteljsku tradiciju po kojoj su se Rupčići iz Lovreća kod Imotskog doselili u Hardomilje i dali isti naziv brdu iznad svojih kuća u Hardomilju, odnosno u zaselku Rupčići. (R. BONIĆ, 1971, 42.).

⁴ A. UJEVIĆ, 1991, 96. Danas u usmenoj predaji naroda postoji legenda da je Fojnički grbovnik oko 1340. godine sastavio pop Stanislav Rupčić, ali ovaj podatak ne možemo uzeti kao pouzdan i točan.

⁵ F. MIKLOŠIĆ, 1858., 377-379. Fra Karlo Jurišić je transkribirao ovu ispravu na hrvatski jezik, a izvornik se danas čuva u Povijesnom arhivu u Dubrovniku.

U spomenutoj se povelji također spominju i Vlasi pod imenom Hardomilići pa se može pretpostaviti i da je od toga imena i nastalo ime današnjega sela Hardomilića.

Poznati dubrovački historiograf Jakov Lukarević (1551.-1615.) zna za popa Stanislava Rupčića koji je napisao životopis Stefana (Stjepana) Nemanjića.⁶

Iz spomenutih povijesnih isprava može se zaključiti da su Rupčići bili istaknuti ljudi plemenitoga roda koji su imali i svoj grb, a obnašali su i razne dužnosti u Humu.⁷

GRB RUBČIĆA – RUPČIĆA
(*Korjenić – Neorićev grbovnik iz 1595.*⁸)

Kada su Osmanlije zauzeli područja oko Klisa i Poljica početkom 16. stoljeća, napravili su i popise poreznih obveznika pa se u takvom jednom

---

Prezime Rupčić također se nalazi i u prijevodu jedne potvrđene latinske isprave koja se danas nalazi u Registru Kaptolskog arhiva u Splitu (Nrus 64.scr.A.).

⁶ On navodi da je pop Stanislav Rupčić boravio na dvoru Stefana (Stjepana) Nemanjića gdje je vodio dvorsku kancelariju i brinuo se o grbovima, tj. bio je "ban od cimerja", a cimer je mađarska riječ što i znači ukras iznad štita, nad glavom. Gotovo svi ilirski grbovnici pozivaju se na heraldičara popa Stanislava Rupčića koji je bio i dvorski heraldičar cara Dušana i prvi je kod južnoslavenskih naroda sastavio zbirku grbova, tj. grbovnicu.

⁷ Grb Rubčića-Rupčića objavljen je u Korjenić-Neorićevu grbovniku iz 1595. godine, koji je objelodanio Ivo Banac u knjizi *Biljezi identiteta*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1991, 210. Ovo je najraniji sačuvani prijepis izgubljenog predloška grbovnika Petra Ohmučevića. Ljudevit Gaj, poznati povjesničar, jezikoslovac i političar je ovaj rukopis nabavio u Dubrovniku i dugo ga je čuvao u svojoj privatnoj zbirci grbova. Danas se ovaj grbovnik nalazi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Grb Rubčića-Rupčića nalazi se i u *Fojničkom grbovniku*, čiji je primjerak prijepis jedne grbovnice s početka 17. st., a danas se nalazi u posjedu Franjevačkog samostana u Fojnici (Bosna i Hercegovina). Grb Rubčića do sada je objavljen u slijedećim knjigama: *Fojnički grbovnik*, reprint izdanje, Rabić, Sarajevo, 2005, 168.; Ivan Bojničić, *Der Adel Kroatien und Slavonien*, Nurnberg, 1899, 160, T. 116.; Blaženka Ljubović – Enver Ljubović, *Grbovi i natpisi na kamenim spomenicima Senja*, Senjsko književno ognjište, Senj, 1996, 47. (u knjizi donosi kameni grb Ivana Rubčića, senjskog suca iz 17. st.); Vlado Pavičić, *Hardomiljski rodovi, Hardomilje-prošlost, ljudi i običaji*, Hardomilje, 1998, str. 317-320; Enver Ljubović, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, vlastita naklada, Senj, 1998, str. 142-143; Enver Ljubović, *Grbovi plemstva Gacke i Like*, IK Adamić Rijeka, Rijeka 2001, 165-166 i Enver Ljubović, *Grbovi plemstva Like, Gacke i Krbave*, Megrad Zagreb, Zagreb, 2003, 223-225.

⁸ Opis grba iz Korjenić-Neorićevog grbovnika iz 1595. godine glasi: u crvenom polju štita koso udesno položena greda s četiri reda srebrno-crvenih pačetvorina, a sa svake strane po jedna lavlja glava. Iznad kacige uspravljen crveni lav, a plašt oko štita je crveno-zlatan. Svi do sada objavljeni grbovi Rubčića imaju iste likove u štitu i isti heraldički opis.

popisu iz 1475. i 1477. godine nalazi ime Radoja Rupčića.⁹

Smatra se da je spomenuti Radoje Rupčić bio podrijetlom iz Huma te ga je pad Bosne pod Osmanlije 1463. godine zatekao na mjestu zapovjednika poznate tvrđave Sokol¹⁰.

Postoji i popis stanovništva iz 1585. godine u kojemu se u selu Glinac kod Ljubuškog u Hercegovini navodi posjed Vuka i Jurja Rupčića.¹¹

Pišući o vlasteli i poznatim knezovima hrvatskog roda, Andrija Kačić Miošić kaže da su "od mista Rupčić kod dubrave Crni Vrh", a kada pak nabraja svatove koji su bili na vjenčanju bosanskog kralja Stjepana Tomaševića, za Rupčiče će reći da su "knezovi od Mostara".¹²

U jednom povijesnom dokumentu iz 1586. godine u svezi s ustankom na području između Šibenika i Klisa spominje se uskok Dmitar Rupčić¹³. Zapovjednik hrvatske granice molio je austrijskog nadvojvodu da dozvoli spomenutom Dmitru Rupčiću i drugim ustanicima naseljavanje na ovom području, jer su sudjelovali u ustanku, a spomenuti Dmitar Rupčić bio je organizator toga ustanka.¹⁴ Uz Dmitra Rupčića organizator ustanka bio je i poznati uskok iz Senja Đuro Daničić, koji će kasnije, zbog junačkih podviga u borbama protiv Osmanlija u zaleđu Senja, biti izabran za vojvodu senjskih uskoka.

Dakle, poznati vođe kliških ustanika iz 1582. i 1586. godine, među kojima su bili i Rubčići-Rupčići, morali su napustiti Klis i okolice te se ubrzo naseljavaju u grad Senj, gdje odmah kaoiskusni ratnici ulaze u stalnu vojnu posadu. Rupčići i Rosandići se iz Senja oko 1700. godine, tj. nakon oslobođenja Like od Osmanlija naseljavaju u Gacku, Liku i Krbavu, gdje i danas u velikom broju žive potomci tih poznatih kliških i senjskih uskoka.¹⁵

RASELJAVANJE RUPČIĆA U DALMACIJU, SENJ I LIKU

Padom Bosne pod Osmanlije (1463.) i Hercegovine (1482.) raseljavaju se Rupčići u Dalmaciju i naseljavaju u velikom broju oko Klisa, Imotskog (Lovreč) i Poljica, a kada su Turci zauzeli početkom 16. stoljeća i ove krajeve,

⁹ A. S. ALIČIĆ, 1985, 239, 361, 399.

¹⁰ A. S. ALIČIĆ, 1985, 239, 361.

¹¹ Z. KORDIĆ, 1994, 121. Neki povijesničari smatraju da je pravo sjedište obitelji Rubčića-Rupčića bilo u selu Bijači, gdje je bila i velika nekropola stećaka, koja je pripadala ovoj obitelji (S. PAVIČIĆ, 1962, 320).

¹² A. KAČIĆ MIOŠIĆ, 1988, 254, 509.

¹³ S. PAVIČIĆ, 1962, 172, 283.

¹⁴ G. STANOJEVIĆ, 1973, 173, 219.

¹⁵ R. LOPAŠIĆ, 1884, 302; 1889, 438; S. PAVIČIĆ, 1968, 358.

Rupčići se sele sjevernije prema Posedarju i Senju, a neki odlaze i na dalmatinske otoke.

Za vrijeme Kandijskog rata Rubčići-Rupčići se iz Hercegovine masovno iseljavaju u okolicu Imotskog, u mjesto Lovreč, gdje i danas žive, a jedan dio u potrazi za sigurnošću odlazi prema moru, pa se tako nalaze i u zaleđu Splita među mnogobrojnim doseljenicima, koji su zbog vlastite sigurnosti morali napustiti Hercegovinu i doseliti se u sigurnije krajeve.

Sl. 1. Grb Rubčića – Rupčića iz *Korjenić – Neorićevog grbovnika* iz 1595. godine.

Rupčići ili Rubčići iz Klisa i Poljica u Dalmaciji bježe pred Osmanlijama kao uskoci u grad Senj, zajedno s poznatim uskocima i uskočkim vojvodama Vukasovićima i Rosandićima, nakon neuspjele pobune Klišana protiv Osmanlija i nakon pada Klisa pod Osmanlije oko 1537. godine ili nešto kasnije.¹⁶

Rupčići su bili vođe kliške bune (1580.-1586.) i gotovo svi ti Rupčići, prebjezi iz Klisa, naselili su se u utvrđeni uskočki grad Senj, gdje su služili u senjskoj vojnoj posadi kao iskusni vojnici. Osim spomenutog Dmitra Rupčića, od poznatih klišana spominje se Nikola koji je predao Klis senjskim uskocima. Poznat je i kliški zastavnik Ivaniš Rupčić.

I u Klisu, tj. u tvrđavnom naselju zauzimali su značajna mjesta u vojnoj hijerarhiji i bili neprekidno članovi stalne vojne posade, a istaknuli su se kao hrabri branitelji Klisa tijekom opsjedanja utvrđenog grada od Osmanlija.

U Senju su ušli u stalnu vojnu posadu kao iskusni vojnici pa ubrzo razvijaju u Primorju veća naselja u Jablancu, Svetom Jurju i Donjem Zagonu kod Novog Vinodolskog. Uglavnom su živjeli kao vojnici u mnogobrojnim tvrđavnim naseljima na ovome području zajedno sa svojim obiteljima.

Među uskočkim vođama 1597. godine, osim spomenutog Dmitra Rubčića, spominje se uskočki knez Nikola Rubčić, a potom na otoku Šipanu pokraj Dubrovnika 1601. i uskok Bare Rubčić, koji je poginuo u borbama između senjskih uskoka i Dubrovčana.¹⁷

Kada je zloglasni senjski komesar Josip Rabatta zabranio vojničku službu onim uskocima koji su htjeli predati Klis u ruke Senjana, među najistaknutijim kliškim vojnicima navedeni su Mikula i Ivaniš Rubčić-Rupčić, čiji će se potomci kasnije naseliti iz Senja Gacku i Liku.¹⁸

Godine 1612. iz ovoga velikog roda u Senju se spominju vojvoda Bartol Rubčić i knez Nikola Rubčić, godine 1642. veliki zastavnik Ivan Rubčić, a 1698. braća, Ivan i Vuk Rubčić.¹⁹

Članovi ove uskočke plemićke obitelji kao iskusni i školovani časnici odmah nakon doseljenja dobili su visoke časničke položaje u senjskoj vojnoj posadi. Istaknuli su se u mnogim uskočkim postrojbama koje su ratovale diljem prostora Vojne krajine.

O veoma ranoj seobi roda Rupčića, koji su bili razasuti po svim

¹⁶ R. LOPAŠIĆ, 1884, 302; 1889, 438.

¹⁷ S. PAVIČIĆ, 1962, 172, 284.

¹⁸ G. STANOJEVIĆ, 1973, 173, 219.

¹⁹ R. LOPAŠIĆ, 1885, 20, 206; 1889, 119.

krajevima, svjedoče i podatci iz 1574. godine o Rupčićima na otoku Braču i 1608. u Posedarju.

Oko 1700. godine, nakon oslobođenja Like od Osmanlija, neki članovi senjske obitelji Rupčić prelaze u Gacku i Liku, a iz Like će se kasnije ovaj rod raširiti u sve krajeve Hrvatske. U popisu obitelji koje su 1686. poslije oslobođenja od Osmanlija naselile Trnovac, Bužim i Smiljan nalazi se i ime Mate Rubčića koji je imao 8 članova obitelji.²⁰

Rupčići se pojedinačno naseljavaju u Brinje, u selo Blažane te u Jezerane, a jedna obitelj odlazi u Cerovik, preko planine Kapele u Ogulinsko-modruškuj udolini. Prema podacima iz popisa stanovništva iz 1931. godine u Oštarijama su živjele 4 obitelji, u Modrušu 7, u Staroj Kršlji 5, u Oštarijskim Stanovima 8 te u Rakovici (u slunjskom kraju) 5 obitelji Rupčića.²¹

Prema popisu stanovništva iz 1712. godine nalazimo ih u Lici u Pazarištu, Udbini, Svetom Roku i Ričicama.

Krajem 16. stoljeća jedan ogranak Rupčića naselio se u Ogulin, gdje pojedini članovi ulaze u službu Ogulinske kapetanije i postaju članovi vojne posade.

U ispravi kneza Vuka Krste Frankopana spominje se 1630. godine ogulinski građanin Grubiša Rupčić.²²

Poznato je i ime Miladina Rupčića iz Ogulina, koji je oko 1715. godine nagovarao neke obitelji iz Ogulina da se isele u Pečuh (Ugarska) zbog samovolje ogulinskog kapetana grofa Adama Purgastela.²³ Miladin Rupčić je bio jedan od vođa iseljenih Ogulinaca.

U popisu vojnika Ogulina iz 1699. godine nalaze se imena Blaža, Mikule, Ivana, Jure i Tomice Rupčića.

Zemljišne knjige iz 1775. godine sadrže podatke za 11 kuća zadruge Rupčića u ogulinskom kraju.²⁴

U Gacku, tj. u okolici Otočca, Rupčići su došli iz Senja početkom 18. stoljeća u mjesta Čović, Lešće i Švicu.

U Kopolju kod Otočca u Gackoj Rubčići-Rupčići nisu starosjedioci, nego se smatraju doseljenicima tijekom 18. stoljeća također iz Senja, a danas tu žive svega dvije obitelji koje su došle iz Švice ženidbom.²⁵

²⁰ F. J. FRAS, 1988, 115.

²¹ S. PAVIČIĆ, 1962, 258.

²² H. SALOPEK, 1999, 280.

²³ M. MAGDIĆ, 1996, 56.

²⁴ H. SALOPEK, 1999, 280.

²⁵ M. KRANJČEVIĆ, 1998, 199.

Iz Senja su naselili Podgorje (Jablanac), a iz Podgorja naseljavaju Pazarišta, Lovinac, Perušić, Udbinu i Smiljan te se miješaju s bunjevačkim rodovima, koji su naselili tek oslobođenu Liku od Osmanlija.

Danas Rupčići žive u Blažanima, Malom Kutu i Sertićima, na brinjskom području, a u Lici u Mezinovcu, Velikoj Plani, Rastokama, Oblajcu i Bužimu. U Rastokama u Lici je 1931. godine prema podatcima iz popisa stanovništva živjelo 19 obitelji Rupčića.

Jedna grana Rupčića krajem 18. stoljeća naseljava kraj oko Siska i Petrinje. Rupčića još ima u Oštarijama, Modrušu, Staroj Kršlji, Rakovici i Slunju, u Munjavi Modruškoj i Desmericama kod Ogulina, u Donjem Zagonu kod Novog Vinodolskog, te u Svetom Jurju i Jablancu kod Senja.

Dakle, ovo prezime je u velikom broju zastupljeno u primorskoj, ličkoj, dalmatinskoj i hercegovačko-bunjevačkoj grani.

U Republici Hrvatskoj (prema popisu stanovništva iz 1948.) Rupčići su živjeli u 165 naseljenih mjesta s preko 1200 članova. S prezimenom Rubčić bilo je 48 naselja s 400 nositelja ovoga prezimena.²⁶

Prema popisu stanovništva iz 1930. godine Rupčići su živjeli na otočkom području (25 obitelji), brinjskom i lovinačkom (23), Podgorju (17), Smiljanu (16), Perušiću (12), Pazarištu (7), Udbini (9), Glini (1), Kostajnici (3), Petrinji (9), Sisku (1), Kutini (10), Garešnici (1), Čazmi (3), Bjelovaru (5), Novskoj (6), Slatini (3), Viru (1), Gradiški (2), Slavenskom Brodu (8), Županji (11), Đakovu (3), Požegi (4), Miholjcu (1), Valpovu (1) i Vukovaru (2 obitelji).²⁷

Oko 20-ih godina prošloga stoljeća Rupčiće nalazimo iseljene u Slavoniji, Baniji, Podunavlju te oko Bjelovara, Čazme i Kutine.²⁸

Od članova obitelji Rupčić u Senju najpoznatiji je bio senjski sudac Ivan Rupčić iz 18. stoljeća.

Ivan Rubčić je imao u Senju obiteljsku kuću koja je izgrađena u 17. stoljeću, a nalazila se u blizini zgrade Senjske biskupije.²⁹ Kuća je bila jedna od boljih u gradu, jer je Ivan kao gradski sudac i plemić pripadao senjskom patricijatu i bio ugledni građanin Senja. Mnoge kuće imućnih senjskih plemićkih obitelji imaju bogato i reljefno isklesane grbove na kamenim portalima. Na ulaznom portalu njegove obiteljske kuće nalazio se kameni grb

²⁶ *Leksik prezimena*, 1976, 568-574.

²⁷ S. PAVIČIĆ, 1962, 283.

²⁸ S. PAVIČIĆ, 1962, 155-156, 172, 180-181.

²⁹ B. LJUBOVIĆ – E. LJUBOVIĆ, 1996, 47.

s natpisom i godinom 1726. Na dnu isklesanog grba, s obje strane, isklesano je ime: GIOVANNI RUBCICH.³⁰

Kameni grb s natpisom isklesan je od klesanog vapnenca.

*KAMENI GRB SENJSKOG SUCA I PLEMIĆA IVANA RUBČIĆA
(GIOVANNI RVBCICH)*

Danas se nalazi u tvrđavi Nehaj u Senju. U polukružnom štitu isklesan je krilati lav koji u lijevoj šapi drži tri cvijeta. Iznad štita isklesana je osmerokraka zvijezda i kaciga s kopčom koja je ukrašena i s otvorenim je vizirom. Iznad kacige sa strane štita isklesan je latinski tekst: GIOVANNI RVBCICH 1726. GVDINE

Sačuvan je i obiteljski grb Rupčića s grla cisterne iz dvorišta njihove obiteljske kuće.

Nikola Rubčić bio je poznati vojvoda senjskih uskoka koji se istaknuo u mnogim borbama s Osmanlijama u Lici i diljem Vojne krajine.

U poznatom pismu građana Senja upućenom velikom senjskom kapetanu grofu Rudolfu Edlingu u svezi s bunom iz 1698. godine protiv poznate senjske obitelji Vukasović nalaze se imena Ive i Vuka Rubčića. Ovaj podatak nas upućuje da su Rubčići bila znamenita senjska građanska obitelj jer su bili upisani u protokol senjskih građana kao patricijska obitelj.

Mnogi su članovi ove obitelji dugo godina služili kao vojnici i časnici u Ličkoj, Otočkoj i Ogulinskoj graničarskoj pukovniji, a mnogi su od njih zbog revnosti u izvršavanju vojničkih dužnosti bili i odlikovani najvišim austrijskim vojničkim odličjima.

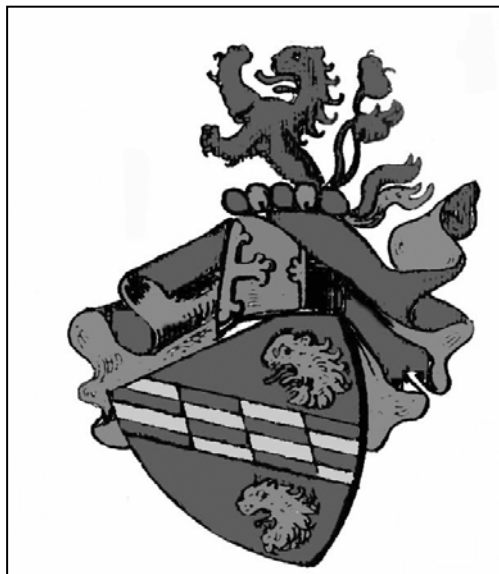
U boju s Rusima kod Vitebska (26. srpnja 1812.) u postrojbama francuske vojske Napoleona Bonaparte sudjelovali su i "lički granatiri", a među poginulim ličkim vojnicima bio je i jedan austrijski časnik Rubčić.³¹

Ime austrijskog poručnika Ivana Rubčića nalazi se u popisu časnika 11. smiljanske kumpanije koji su služili u Ličkoj graničarskoj pukovniji od njezina osnutka 1746. pa do 1861. godine, tj. do razvojačenja Vojne krajine.³²

³⁰ Danas se ovaj kameni grb s natpisom nalazi na tvrđavi Nehaj u Senju, u zbirci kamenih grbova poznatih senjskih plemenitaških obitelji.

³¹ A. TOMLJENović, 2003, 62.

³² M. JAPUNČIĆ, 1935, 20, 22-24.

Sl. 2. Grb senjskog suca Ivana Rubčića iz 1726. godine s pročelja njegove obiteljske kuće u Senju.

Poznat je slikar i pedagog Luka Rupčić, rođen 1894. godine u Rastokama kod Smiljana, a umro u Zagrebu 1980. godine.

Grga Rupčić, profesor i književnik, rođen je u Rastokama (Smiljan kod Gospića) 1932. godine. Gimnaziju je završio u Gospiću, a Filozofski fakultet-studij hrvatskog jezika i književnosti u Zagrebu. Cijeli je svoj radni vijek proveo na mjestu profesora književnosti u gimnaziji i Učiteljskoj školi u Gospiću. Objavljuje i humoreske u mnogim dnevnim novinama i časopisima. Član je Društva hrvatskih književnika.

Rupčići su danas jedan od najstarijih i najrasprostranjenijih hrvatskih rodova, odnosno obitelji, a prezime je zastupljeno u hercegovačko-bunjevačkoj grupi stanovništva, primorsko-ličkoj i dalmatinskoj. U vrijeme Osmanlija i ova obitelj, kao i većina hrvatskih obitelji iz Hercegovine, odlazi u sigurnije krajeve, ponajviše u Dalmaciju, a iz Dalmacije u Liku i Primorje.

Izvori

Korjenić-Neoričev grbovnik iz 1595., Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb
Hrvatski državni arhiv, Zbirka grbova

Fojnički grbovnik (prijepis iz 17. st.), Franjevački samostan Fojnica
Gradski muzej Senj i tvrđava Nehaj, Zbirka kamenih grbova na tvrđavi Nehaj
Obiteljski arhivi

Literatura

- Ahmed S. ALIČIĆ, *Poimenični popis sandžaka i vilajeta Hercegovine*, Orijentalni institut Sarajevo, 1985.
- Stjepan BABIĆ, *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*, HAZU, II. izdanje, Zagreb, 1991.
- Ivo BANAC, *Grbovi-biljezi identiteta*, GZH, Zagreb, 1991.
- Ivan BOJNIČIĆ, *Derr Adel von Kroatien und Slavonien*, Nurnberg, 1899.
- Fojnički grbovnik* (pretisak), Rabić, Sarajevo, 2005.
- Franjo Julije FRAS, *Topografija Karlovačke vojne krajine*, Ličke župe (pretisak), Gospić, 1988.
- Milan JAPUNČIĆ, Ličani oficiri u Ličkoj graničarskoj regimenti od 1746. do 1861. godine, *Lička sloga*, 1935, 20, 22-24.
- Zdenko KORDIĆ, Nahije Imotski i Ljubuški u defteru iz 1585., *Imotski zbornik*, 2, MH Imotski, 1994.
- Milan KRANJČEVIĆ, Kompolje, Katedra Čakavskog sabora Pokrajine Gacke, Otočac, 1998.
- Leksik prezimena SR Hrvatske*, Nakladni zavod MH, Zagreb, 1976.
- Radoslav LOPAŠIĆ, *Spomenici Hrvatske krajine*, I., II., III., Zagreb, I (1884.), II (1885.), III (1889.)
- Radoslav LOPAŠIĆ, *Modruški urbar od 1486.* (pretisak), Ogulin, 1997.
- Blaženka LJUBOVIĆ – Enver LJUBOVIĆ, *Grbovi i natpisi na kamenim spomenicima Senja*, Senjsko književno ognjište, Senj, 1996.
- Enver LJUBOVIĆ, *Gradski i plemićki grbovi Senja*, vlastita naklada, Senj, 1998.
- Enver LJUBOVIĆ, *Grbovi plemstva Gacke i Like*, IK Adamić, Rijeka, 2001.
- Enver LJUBOVIĆ, *Grbovi plemstva Like, Gacke i Krbave*, Megrad, Zagreb, 2003.
- Mile MAGDIĆ, *Topografija i povijest Ogulina*, MH Ogulin (pretisak), Ogulin, 1996.
- Franjo MIKLOŠIĆ, *Monumenta Serbica, spectantia historiam Serbiae, Bosnae, Ragusii, Viena-Beč*, 1858.
- Andrija KAČIĆ MIOŠIĆ, *Razgovor ugodni naroda slovinskog*, SNL, Zagreb, 1988.
- Milan NOSIĆ, *Antroponimija Zapadne Hercegovine* (neobjavljeni rukopis), Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 1985.
- Stjepan PAVIČIĆ, *Seobe i naselja u Lici*, *Zbornik za narodni život i običaje*, knjiga 41., JAZU, Zagreb, 1962.
- Vlado PAVIČIĆ, *Hardomiljski rodovi* (zbornik), *Hardomilje-prošlost, ljudi i običaji*, Hardomilje, 1998.
- Hrvoje SALOPEK, *Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline*, MH Ogulin, Centar za kulturu Ogulin, Hrvatska matica iseljenika Zagreb, Zagreb, 1999.
- Grigor STANOJEVIĆ, *Senjski uskoci*, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1973.
- Ana TOMLJENOVIĆ, *Smiljan i okolica (Brušane, Trnovac, Smiljan)*, Meridijani, Zagreb-Smiljan, 2003.
- Ante UJEVIĆ, *Imotska krajina*, MH Imotski, Imotski, 1991.

SENJER USKOKER FAMILIE RUBČIĆ-RUPČIĆ

Zusammenfassung

In diesem Artikel beschreibt der Autor eine sehr bekannte Uskoker und Adelsfamilie Rubčić-Rupčić, die zu einer der ältesten kroatischen Familie gehört. In den schriftlichen Dokumenten erscheint diese Familie noch im 14. Jahrhundert und stammt aus Hum/Herzegowina, Dorf Hardomilje in der Nähe von Ljubuški, wo heute die Nachkommen dieser Familie auch leben. Nach dem Fall Bosnien und Herzegowinas unter die Türken in der zweiten Hälfte des 15. Jahrhunderts besiedeln einige Mitglieder dieser Familie aus Sicherheitsgründen die Umgebung von Imotski (Lovreč) und um Klis und Poljica. Gleich traten in den Militärdienst an und werden die hervorragenden Verteidiger von Klis während der größten Belagerung von der Seite der Türken.

Nach dem Fall von Klis unter die Türken im Jahre 1537 und später, fliehend vor den Türken, kommen in Senj, wobei sie wie erfahrene Kämpfer in Uskoker Militärdienste antreten und werden die Mitglieder der festen Militärbesatzung. In Senj waren sie eine hervorragende und angesehene Familie, der bekannteste war Senjer Richter Ivan Rubčić. Rubčić, dessen Steinwappen noch bis heute bewahrt wurde, befand sich am Portal seines Familienhauses in Senj. Aus Senj, während des 18. Jahrhunderts und später allmählich besiedeln Lika, Gacka, Krbava und Podgorje (Jablanac) und aus diesen Gebieten besiedeln auch die anderen Orte Kroatiens.

In der Arbeit wurde auch das älteste Adelswappen dieser Familie, das im Korjenić-Neorićs Wappenbrief aus dem Jahre 1595 und im Wappenbrief von Fojnica vom Anfang des 17. Jahrhunderts veröffentlicht wurde, und das Steinwappen von Ivan Rubčić, des bekannten Senjer Richters, vom Portal seines Familienhauses in Senj.

THE USKOK SENJ FAMILY RUBČIĆ-RUPČIĆ

Summary

In this paper the author described the famous Uskok and noble family Rubčić-Rupčić, which belongs to one of the oldest Croatian families. This family was mentioned in documents in the 14th century and is originally from Hum in Herzegovina, the village of Hardomilje, near Ljubuški where ancestors of this family can still be found. When Ottomans occupied Bosnia and Herzegovina in the second half of the 15th century, some members of this family moved to the area of Imotski (Lovreč), Klis and Poljice, for security reasons. They immediately joined the military service and became outstanding defenders of Klis during the strongest Ottoman siege.

After the fall of Klis into the Ottoman hands in 1537 onwards, they run away to Senj where they joined Uskok troops as experienced soldiers and became members of the permanent military troops. They were an eminent and outstanding family in Senja and the most famous amongst them was judge Ivan Rubčić. He was the Rubčić whose coat of arms is preserved on the doorway of his family house in Senj. From Senj they moved to Lika, Gacka, Krbava and Podgorje (Jablanac) during the 18th century onwards. From these places, they moved to other places in Croatia.

In addition of this paper the oldest family nobleman heraldic sign is published, which was also published in Korjenić-Neorić documents of heraldic signs in 1595 and in the Fojnica document of heraldic signs from the beginning of the 17th century. Also published here were the stone coat of arms of Ivan Rubčić, the famous Senj judge, which is found on the doorway of his house in Senj.